

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapirkondadesse

Innovatsioon mahetaimekasvatuses: köögiviljakasvatus

Merit Mikk, 06.03.2023

maheklaster

Tegevuskava - Innovatsioon mahetaimekasvatuses

- Kaks suunda: põllukultuurid ja **köögiviljakasvatus**
- Põldkatsed ja fermenteerimise katse tootjate juures
- 7 tegevust köögiviljakasvatuse valdkonnas

Tegevuskava - köögiviljad

- Põhikultuuri kasvatamine koos vahekultuuriga maheköögiviljakasvatuses
- Paljuliigilised haljasväetiskultuuride segud maheköögivilja eelkultuurina
- Mahesibula ja -küüslaugu külvieelse töötlemise puhised
- Bioaktivaatorite kasutamine maheköögiviljakasvatuses
- Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses
- Kartuli-lehemädaniku looduslikud tõrjevahendid
- Maheköögiviljade väärindamine fermenteerimise teel

Põhikultuuri kasvatamine koos vahekultuuriga

- Tegevuse toimumise aeg: 2017 - 2020
- Kaasatud klaster liikmed:
Erto talu OÜ ja Kiltsimäe talu
- Kaasatud partnerid: ETKI (preagune METK), ÖTK
- Eesmärk: välja selgitada köögivilja reavahedes kasvatatava vahekultuuri efektiivsus põllu umbrohtumuse vähendamiseks ja mõju saagikusele

Paljude köögiviljade hilise koristusaja tõttu ei ole köögiviljakasvatuses sügisesi vahekultuure suuremal osal kultuuride puhul võimalik kasvatada. Seetõttu katsetati uut meetodit – haljasväetiskultuuri kasvatamine köögiviljavagude vahel samaaegselt põhikultuuriga

Põhikultuuri kasvatamine koos vahekultuuriga

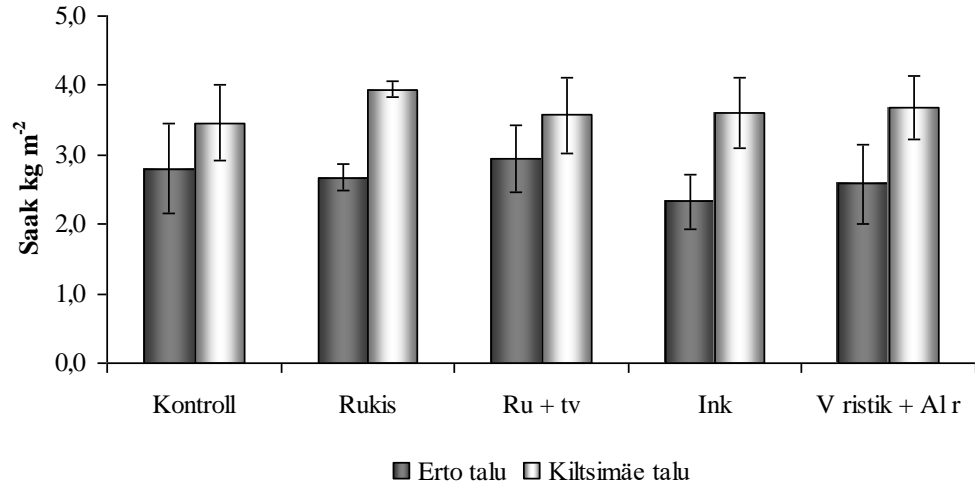

- Vahekultuurideks olid alljärgnevad kultuurid (lisatud külvinormid):
  - talirukis (*Secale cereale* L.) 100% - 200 kg/ha
  - talirukis 50% + talivikk e põld-hiirehernes (*Vicia villosa* Roth) 50% - 100 kg/ha + 25 kg/ha
  - inkarnaatristik e kahkjaspunane ristik (*Trifolium incarnatum* L.) 100% - 26 kg/ha
  - aleksandria ristik (*Trifolium alexandrinum* L.) (35%) + valge ristik (*Trifolium repens* L.) (65%) - 9,1 kg/ha + 16,9 kg/ha (kokku 26 kg/ha)
- Põhikultuur: valge peakapsas

Põhikultuuri kasvatamine koos vahekultuuriga

Näide tulemustest: Vahekultuuride kasvatamisel toodangule negatiivset mõju polnud

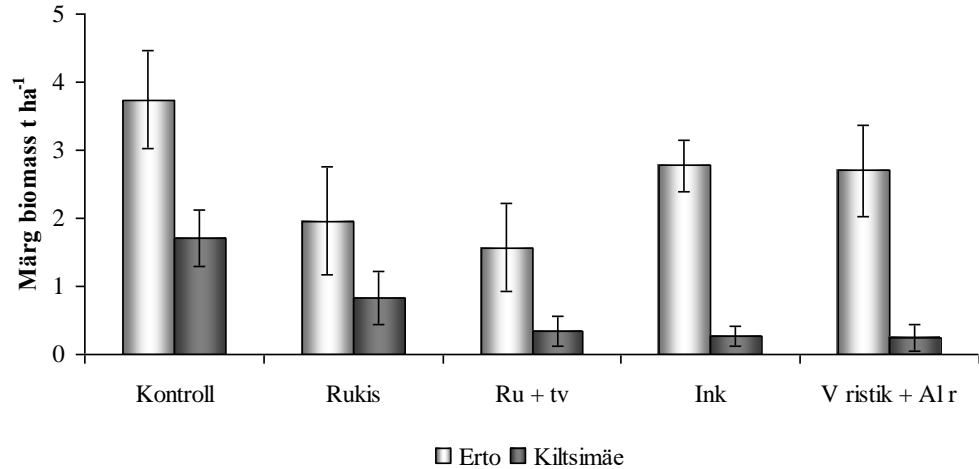

Joonisel põhikultuuri saagikus 2017. a katsetes

Põhikultuuri kasvatamine koos vahekultuuriga

Näide tulemustest: Umbrohtude määrjad biomassid: - kontrollvariandis usutavalt suurem

Joonisel umbrohtude määrjad biomassid põhikultuuri reavahedes 2017. a katsetes

Paljuliigilised haljasväetiskultuuride segud maheköögivilja eelkultuurina

- Tegevuse toimumise aeg: 2018 - 2020
- Kaasatud klaster liige: Kiltsimäe talu
- Kaasatud partnerid: EMÜ, ÖTK
- **Eesmärk:** hinnata haljasväetiskultuuride paljuliigiliste segude köögivilja eelviljana kasvatamise efektiivsust ja soovitada köögiviljakasvatajatele sobilikke haljasväetiskultuuride segusid

Viie variandiga (kontroll + 4 erinevat paljuliigilist haljasväetiskultuuride segu) põldkatse. Katses olevates variantides on erinev liikide arv – 10, 14, 16 ja 19, kusjuures erines ka ühe- ja mitmeaastaste liikide omavaheline osakaal

Kartuli-lehemädaniku looduslikud tõrjevahendid

- Tegevuse toimumise aeg: 2021 - 2022
- Kaasatud klaster liige: Kiltsimäe talu, Fio OÜ
- Kaasatud partnerid: ETKI (METK), ÖTK
- Eesmärk: välja selgitada kartuli-lehemädaniku tõrjeks sobivate vahendite efektiivsus kartuli saagikuse suurendamiseks

Katsetati seitsme vahendiga + kontroll. Tulemused vasturääkivad

Kartuli-lehemädaniku looduslikud tõrjevahendid

Maheköögiviljade väärindamine fermenteerimise teel

- Tegevuse toimumise aeg: 2022 - 2023
- Kaasatud klaster liige: Mahetalu OÜ
- Kaasatud partnerid: EMÜ Polli aiandusuuringute keskus
- **Eesmärk:** fermenteerimise kui ühe säilitusvõimaluse sobivuse väljaselgitamine köögiviljade puhul, mida turul selliselt töödelduna ei pakuta

Katsetati rohkem kui 30 tootega.
Põhitooraineks kapsas, porgand,
kaalikas, peet. Lai valik lisandeid

Täpsemini kolme tegevuse tulemuste kohta Priit Põldma ettekandes:

- Mahesibula ja -küüslaugu külvielse töötlemise puhised
- Bioaktivaatorite kasutamine maheköögiviljakasvatuses
- Multšimine avamaa maheköögiviljakasvatuses

Suur tänu kõigile, kes panustasid

Tootjad:

- Erto talu
- Tarvastu Saariku talu
- Kiltsimäe talu
- Fio OÜ
- Heavili OÜ
- Mahetalu OÜ

Teaduspartnerid:

- EMÜ
  - Priit Pöldma
  - Hedi Kaldmäe
- METK:
  - Ingrid Bender
  - Terje Tähtjärv
- ÖTK

Täna!

maheklaster@gmail.com

Tegevused viidi ellu Eesti maaelu arengukava
2014–2020 meetme 16
„Koostöö” alameetme „Innovatsiooniklaster”
raames, toetab Maaelu
Arenge Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD).

